

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ŠPANĚLSKÁ ODBORNÁ TERMINOLOGIE V OBLASTI
RODINNÉHO PRÁVA V MEXIKU

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Tereza Vedrová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník 4.

2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 8. dubna 2018 .....

Tereza Vedrová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za cenné rady, ochotu, vstřícnost a připomínky při psaní této práce.

Anotace

Bakalářská práce mapuje českou a mexickou právní terminologii v oblasti rodinného práva. Cílem této bakalářské práce je analyzovat právní úpravy osvojení a jiných forem péče o dítě v České republice a Mexiku. Dále vytvořit komparace úprav obou zemí a vyzdvihnout zásadní shody a rozdíly mezi nimi. Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část má dvě základní kapitoly, které nesou několik podkapitol. Praktická část obsahuje tři podkapitoly, ve kterých se věnují právnímu jazyku v teorii. V poslední, čtvrté, kapitole analyzují právní jazyk v praxi.

V první kapitole teoretické části obecně je popsáno rodinné právo, jeho prameny, principy a historický vývoj u obou porovnávaných zemí. V druhé kapitole je nastíněna konkrétní oblast rodinného práva. Zejména oblast osvojování spolu s jinými formami péče o dítě.

Praktická část práce se zabývá charakteristikou právního jazyka, problematikou překladu právních pojmů z výchozího do cílového jazyka a obsahuje také rozbor právní terminologie z oblasti rodinného práva v Mexiku. Součástí práce jsou rovněž dvojjazyčné glosáře a resumé ve španělštině.

Klíčová slova: Mexiko, rodinné právo, Česká republika, osvojení, péče o dítě, poručenství.

Annotation

Bachelor thesis deals with Czech and Mexican legal terminology of the family law. The aim of my thesis is to analyze legislation of adoption and other forms of child care in the Czech Republic and Mexico, to create a comparison of legal adjustments of both countries, with highlighting the fundamental similarities and differences between them. This thesis is divided into practical and theoretical part. Theoretical part has two key chapters, including several sub-chapters. Practical part is composed of three sub-chapters, dealing with aspects of legal language in theory. Last, fourth, chapter is dedicated to analysis of legal language in practice.

In the first chapter of the theoretical part I describe family law in general, its sources, principles and historical development in both compared countries. The second chapter is dedicated to the specific area of family law- adoption and other forms of child care.

The practical part deals with the characteristics of legal language, the translation of legal terms from the source to the target language and contains analysis of legal terminology of Mexican family law. The thesis includes also bilingual glossary and summary in Spanish.

Keywords: Mexico, family law, Czech Republic, adoption, child care, guardianship.

OBSAH

1	Úvod.....	8
2	Rodinné právo	10
2.1	Předmět rodinného práva	10
2.2	Principy rodinného práva	12
2.3	Základní prameny rodinného práva.....	13
2.3.1	Základní prameny rodinného práva v ČR	14
2.3.2	Základní prameny rodinného práva v Mexiku	15
2.4	Historický vývoj rodinného práva v České republice	16
2.5	Historický vývoj rodinného práva v Mexiku	18
3	Osvojení a jiné formy péče o dítě	21
3.1	Osvojení (adopción)	21
3.2	Poručenství (<i>tutela</i>)	22
3.3	Opatrovnictví (<i>curatela</i>).....	23
4	Právní terminologie rodinného práva.....	25
4.1	Právní jazyk a jeho charakteristika.....	25
4.2	Terminologie a termín	25
4.3	Překlad termínů	26
5	Terminologický rozbor	27
5.1	Metodologický úvod k terminologickému rozboru.....	27
5.2	Rozbor vybraných termínů z rodinného práva	28
5.3	Dvojjazyčný glosář.....	38
	Závěr	41
	Resumé.....	44
	Seznam použitých zdrojů	46
	Seznam použitých zkratk	49

1 ÚVOD

Rodinné právo je téma, které se více či méně týká každého z nás. Pokud v rámci rodinných vztahů nedochází k názorovým rozporům, neshodám či jiným nahodilým situacím, nemusí docházet k žádným problémům, které by bylo nutné řešit právní cestou. V dnešní době se však setkáváme s mnoha záležitostmi, které bohužel nelze řešit jiným způsobem než právní cestou.

Právní záležitosti jsou mi velmi blízké a dříve jsem se chtěla studiu práv věnovat. Při výběru studijního programu však zvítězil vztah k cizím jazykům. Propojení španělského jazyka a práva je tak pro mě ideální variantou, kdy se mohu věnovat tématu, které je mi blízké a dokáži ho v budoucnu prakticky aplikovat do každodenního života. Z tohoto důvodu jsem si zvolila bakalářskou práci na téma Španělská odborná terminologie v oblasti rodinného práva v Mexiku.

Kultura a obecně historický vývoj mají jistě i přes stále se penetrující globalizaci zásadní vliv na rozdílné vnímání vztahu mezi rodiči a dětmi a tyto rozdíly mohou být patrné i v rámci Mexika a České republiky. Značný rozdíl pocítuji například u osvojení dětí, které jistě není po celém světě vnímáno jednotně a odlišnosti tak nalezneme i v rámci právních předpisů. Tyto odlišnosti jsou znatelné i při komparaci Evropské unie a zemí střední a jižní Ameriky. Problematika osvojování se zde liší ve statistických analýzách, vztahu k adopci a rozvodovosti. Řeší se zde také péče o dítě, výživné a další významné právní záležitosti. Jak jsem již zmínila, úpravy rodinného práva jsou v jednotlivých zemích ovlivněny kulturou, politickou situací a historií a v právních předpisech jsou z tohoto důvodu zakotveny rozdílně.

Cílem bakalářské práce je porovnání právní terminologie týkající se této oblasti a analýza diferencí v interpretacích právních a ekonomických slovníků. Sekundárním cílem je analýza právní úpravy osvojování a jiných forem péče o dítě v Mexiku a České republice. Zároveň chci potvrdit domněnku, že je legislativa výše zmíněných odvětví v mexickém právu odlišná, kvůli důrazu na tradiční hodnoty a rozdílnému historickému vývoji.

V teoretické části této práce se věnuji problematice rodinného práva, zároveň se soustředím především na předmět rodinného práva a na principy rodinného práva v České republice (dále jen ČR). Zaměřuji se také na základní prameny rodinného práva v ČR a Mexiku. Zabývám se také historickým vývojem rodinného práva, a následně osvojování a jinými formami péče o dítě v obou předmětných zemích. Primární zdroje práce tvoří právní předpisy obou zemí a odborná literatura věnující se této problematice. Teoretická část slouží jako

podpůrný materiál k vypracování části praktické, kde se budu zabývat jazykovým rozborem a překladem termínů, které jsem právě v průběhu analýzy právní teorie vyselektovala.

V praktické části se zaměřuji v první řadě na rozbor právní terminologie rodinného práva, který zahrnuje jejich definici, možné české interpretace a lexikologické rysy. Současně se zabývám charakteristikou právního jazyka, teorií překladu termínů a komparací mexických a českých institucí. Významnou složkou je také shrnutí českých ekvivalentů odborné terminologie ve dvojjazyčném glosáři.

V závěru práce se na základě prostudovaných zdrojů věnuji vyhodnocení zjištěných informací.

2 RODINNÉ PRÁVO

Rodinné právo je možné vymezit jako soubor právních norem, které upravují vztahy mezi členy rodiny, a to konkrétně vztahy majetkového a osobního charakteru. Tento osobní charakter je specifický s přihlédnutím na skutečnost, že tyto vztahy ovlivňuje citová vazba mezi účastníky. Stát proto může regulovat jen taková práva a povinnosti, která jsou obecně vnímána jako společensky nejzávažnější. Právo si nemůže vynucovat citovou náklonnost účastníků, ani jiné projevy lásky, jelikož se uvažuje, že každý jedinec vyjadřuje a vnímá emoce individuálně. Proto není možné, aby právo regulovalo rodinné vztahy příliš podrobně do detailů, ale spíše spoléhá na morálku.¹

Zásadní změny ve struktuře celého českého právního řádu přineslo přijetí Zákona č. 89/2012 Sb., který vešel v účinnost 1. ledna 2014. Rodinné právo bylo nově integrováno do občanského práva. Do této doby platný Zákon o rodině č. 94/1963 Sb., který byl součástí soukromého práva, přestal samostatně existovat. V novém Občanském zákoníku (dále jen NOZ) je kladen velký důraz na právní postavení člověka a přirozená práva spojená s jeho osobou. To je také důvod, proč se hned druhá část NOZ věnuje právě rodinnému právu, jinými slovy právní úpravě vztahů v rodině a vztahům jim podobným.²

V následujících podkapitolách popisují předmět a principy českého a mexického rodinného práva včetně pramenů a historického vývoje rodinného práva obou zemí. Konec kapitoly je věnován nastínění tematiky vztahů mezi rodiči a dětmi, kterou se detailně zabývám v následující kapitole.

2.1 Předmět rodinného práva

Nový Občanský zákoník (ČR, 2012) definuje předmět rodinného práva jako souhrn právních norem upravující tři základní okruhy právních vztahů:

- právní úprava manželství a vztahy mezi manžely,
- právní úprava příbuzenství a vztahy mezi rodiči a dětmi,
- problematika tzv. jiné formy péče o dítě.

---

¹ JANKŮ, M. a kol., *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. 2.* přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2006. s. 221.

² PLECITÝ, Vladimír. *Rukověť rodinného práva.* 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. s. 6.

Vztahy mezi manžely vznikají na základě prohlášení obou snoubenců, že dobrovolně vstupují do manželství. Dříve byly podmínky a předpoklady vzniku a zániku manželství upraveny Zákonem o rodině (ČR, 1963), který byl zrušen jako samostatný kodex s přijetím NOZ, a byl integrován do první hlavy rodinného práva v občanském zákoníku. Za hlavní účel manželství se zde považuje založení rodiny, oboustranná pomoc a výchova potomků manžely.³ Manželství není považováno za smluvní vztah, přestože z uzavření manželství vyplývají práva a povinnosti závazné pro oba účastníky. Můžeme však rozlišovat práva a povinnosti osobního a majetkového charakteru. V případě práv a povinností osobního charakteru má zákon značně omezené možnosti regulace a může je formulovat pouze obecně. Majetkové vztahy manželů zákon upravuje detailně a striktně jako kterékoliv jiné právní majetkové vztahy.⁴

Vztahy mezi rodiči a dětmi patří v rodinném právu k nejobsáhlejší části. NOZ zahrnuje úpravu rodičovské zodpovědnosti, práva a povinnosti dítěte vůči rodičům a určování otcovství na základě tří vyvratitelných právních domněnek.⁵ Neopomíná také úpravu dalších právních vztahů mezi pokrevními členy rodiny, jimiž jsou například právní vztahy mezi prarodiči a dětmi či mezi sourozenci, kterým zákon zakazuje uzavření manželství. V této kapitole rodinného práva je též zahrnuta problematika opakovaných manželství, to znamená vztah dítěte s nevlastním rodičem žijícím ve společné domácnosti. V tomto případě zákon ukládá povinnost nevlastnímu rodiči podílet se na výchově dítěte.

Rodiče nesou odpovědnost za výchovu svých dětí vůči společnosti, tím pádem mají práva a povinnosti v zákonné úpravě i veřejnoprávní charakter. Zasahovat do rodinných vztahů je však povoleno až v případě, kdy rodina řádně neplní všechny funkce týkající se jejího vztahu k nezletilým dětem. Pokud tedy dojde k porušení, neplnění nebo zneužití. Avšak pokud dojde k porušení, neplnění nebo zneužití tohoto práva, má stát oprávnění zasáhnout a aplikovat případná opatření v zájmu ochrany dítěte.⁶

Posledním typem rodinně-právních vztahů jsou vztahy mezi účastníky *náhradní rodinné výchovy, tedy dětmi a osobami, kterým byly děti svěřeny do náhradní rodinné výchovy podle zákona.*⁷ V Novém Občanském zákoníku se tyto vztahy označují jako jiné formy péče o děti.

---

³ PLECITÝ, V. *Rukověť rodinného práva*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. s. 11.

⁴ JANKŮ, M. a kol., *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2006. s. 191.

⁵ PLECITÝ, V. *Základy rodinného práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 9.

⁶ HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: MU, 2006. s. 14.

⁷ JANKŮ, M. a kol., *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2006. cit. s. 189.

Tento zákon podrobně specifikuje podmínky, za kterých je možné svěřit nezletilé dítě do výchovy jiných osob než jejich vlastních rodičů, a udává jejich vzájemná práva a povinnosti. Jde tedy jinými slovy o případ, kdy nezletilý jedinec vyrůstá v jiné než ve své pokrevní rodině. Protože se zde hovoří o záležitosti osobního stavu, je svěření dítěte do náhradní výchovy vždy předmětem rozhodnutí soudu. Nový Občanský zákoník nově definuje také právní úpravu osvojení zletilé osoby. Na rozdíl od osvojování nezletilé osoby je v tomto případě nutné podání návrhu i osvojovanou osobou.⁸

Stejně jako v ČR je i v Mexiku rodinné právo součástí občanského práva. Základním pramenem rodinného práva v Mexiku je tedy občanský zákoník (*Código Civil Federal*) a občanský soudní řád, které jsou doplňovány migračním právem, mezinárodními smlouvami a dalšími závaznými soudními precedenty. Kromě toho má každý stát vlastní občanský zákoník a občanský soudní řád, který využívá při řešení místních problémů.⁹ Podrobněji se věnují právním pramenům obou zemí v kapitole 2.3 Základní prameny rodinného práva.

2.2 Principy rodinného práva

Principy rodinného práva se rozumějí klíčové zásady a cíle, které jsou reflektovány ve všech právních úpravách rodinného práva. Tyto principy jsou obecně platné a pramení ze současných zájmů a potřeb společnosti, ale také ze zvyklostí a hodnot každé země. Základní principy rodinného práva v České republice jsou následující:

1. *princip blaha dítěte,*
2. *princip rovnosti subjektů,*
3. *princip vzájemné pomoci.*¹⁰

První princip je tím nejzásadnějším a nejdůležitějším principem, na kterém prakticky stojí rodinné právo samotné. Zájmy dítěte jsou vždy prioritní, a to jak v případě rozhodování soudu o rozvodu manželství, svěření dítěte do péče jednoho z rodičů či jiných osob nebo vyživovací povinnosti.¹¹ Rodiče by měli zajistit dítěti co nejlepší podmínky pro život, přátelské prostředí a ochranu v rámci svých schopností a možností. Stejně tak musí tuto zásadu ctít i soud,

---

⁸ PLECITÝ, V. *Rukověť rodinného práva*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. s. 83.

⁹ GARCÍA SEPÚLVEDA, A. a NORIEGA DÍAZ, H. *Family law in Mexico: overview*. Mexiko, 2014. Vlastní překlad. Dostupné z [www: http://us.practicallaw.com/2-567-2525](http://us.practicallaw.com/2-567-2525) (cit. 1.1.2018).

¹⁰ HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: MU, 2006. cit. s. 17.

¹¹ JANKŮ, M. a kol., *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2006. s. 190.

to znamená, že má při rozhodování povinnost přihlédnout k zájmu nezletilého dítěte. Pro případ střetu zájmů dospělého a dítěte existují právní normy, jež ustanovují zákon přidělit nezletilému k ochraně jeho zájmů opatrovníka.

Princip rovnosti subjektů vyjadřuje rovné postavení muže a ženy v manželství, vzájemnou vyživovací povinnost a také záruku stejné životní úrovně. Ačkoliv mezi dětmi a rodiči není zákonně nastavený nadřazený či podřazený vztah, předpokládá se, že k absolutní rovnosti nedochází. Rodiče jsou zde v nadřazené pozici a děti by je měli poslouchat. Avšak tato disproporce je v některých právních vztazích regulována s ohledem na slabší stranu, v tomto případě nezletilého dítěte.¹²

Poslední základní princip se věnuje vzájemné pomoci neboli solidaritě mezi členy rodiny. Ukládá povinnost si vzájemně, každý v rámci svých schopností, pomáhat. Příkladem tohoto principu může být vyživovací povinnost mezi manžely, nebo také povinnost uspokojování potřeb uvnitř rodiny. Tento princip se odrazil například i v Zákoně o společném jmění manželů č. 89/2012 Sb.; § 708–742, kdy majetek není ve většině případů dělen rovným dílem, jak by tomu bylo typické pro občanskoprávní kritéria, nýbrž se přihlíží k tomu, kdo se zasloužil o fungování, údržbu či získání majetku, jež manželé sdílí. V rodinném právu je také, s přihlédnutím na tento princip, určena povinnost dětí pomáhat v míře jejich schopností a dovedností ve společné rodinné domácnosti.¹³

2.3 Základní prameny rodinného práva

Pravidla rodinného práva, stejně jako každého jiného práva, jsou zakotvena v základních státních právních dokumentech a zároveň se za klíčový státní dokument považuje ústava. České rodinné právo je dále z globálního hlediska ovlivněno úmluvami Evropské unie. Dále se na české i mexické rodinné právo vztahují další mezinárodní dohody. V této kapitole bude španělský originální název instituce, dokumentu či termín uveden kurzívou v závorce hned za českým překladem.

---

¹² HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: MU, 2006. s. 20.

¹³ HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z. s. 21.

2.3.1 Základní prameny rodinného práva v ČR

Pramenem rodinného práva ČR na ústavní úrovni je Listina základních práv a svobod (ČR, 1993), konkrétně článek 32, který pojednává o zákonné ochraně rodiny, rodičovství, dětí a mladistvých. Zvláštní péče je garantována těhotným ženám, které jsou zde chráněny v pracovních vztazích a mají záruku odpovídajících zdravotních podmínek. U dětí narozených v manželství i mimo něj se uvažuje rovnost a mají tak stejná práva. V návaznosti se specifikují práva rodičů na výchovu a péči o děti, určitá omezení a také zákony, jež opravňují soud provést nucené odebírání nezletilého dítěte od rodičů. V poslední části se udává právo na pomoc státu rodičům, kteří se o své děti starají a pečují.¹⁴

Dalším pramenem rodinného práva je Nový Občanský zákoník (zák. 89/2012 Sb.), který vešel v účinnost 1. ledna 2014, a přinesl s sebou podstatné změny ve struktuře celého českého právního řádu. Do té doby se považoval za jeden z hlavních pramenů rodinného práva Zákon o rodině (ČR, 1963), který byl v platnosti již od roku 1964, a který se zavedením NOZ zanikl. Nyní je struktura rodinného práva podstatně jednodušší, jelikož nyní nedochází k oddělení majetkoprávních vztahů od zbytku rodinného práva. NOZ dělí tedy rodinné právo na tři hlavy:

Hlava I. MANŽELSTVÍ (§ 655-770),

Hlava II. PŘÍBUZENSTVÍ A ŠVAGROVSTVÍ (§ 771-927),

Hlava III. PORUČENSTVÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ (§ 928-975).

Mezi další zákony regulující rodinné právo dále patří:

- Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení,
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí,
- Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád,
- Zákon č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním,
- Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních,
- Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství.

Český právní řád obsahuje také mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána.

- *Úmluva o právech dítěte (1989),*
- *Úmluva o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti (1976),*
- *Úmluva o uznání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí (1980),*

¹⁴ WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 2012, s. 659.

- *Úmluva o vymáhání výživného v cizině (1956),*
- *Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení (1993),*
- *Evropská úmluva o osvojení dětí (1967),*¹⁵
- *Úmluva o přivolení k manželství, nejnižším věku pro uzavírání manželství a registraci manželství (1962).*¹⁶

2.3.2 Základní prameny rodinného práva v Mexiku

Základním pramenem rodinného práva v Mexiku je občanský zákoník, oficiálně Federální Občanský zákoník (*Código Civil Federal*), který podstatně upravuje všechny občanské právní záležitosti na federální úrovni v Mexiku. Současné znění Federálního Občanského zákoníku bylo uveřejněno v Úředním věstníku federace v roce 1928, který vstoupil v platnost 1. října 1932. Jeho poslední reforma byla dne 19. ledna 2018.¹⁷

Je však třeba vzít v potaz, že Mexiko je federativní republika, a proto je hierarchie zdrojů řízena ústavou (*Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos*), avšak rodinné právo je místní. Článek 4 mexické ústavy prohlašuje rovnost mužů a žen před zákonem, a ochraňuje organizaci a rozvoj rodiny. Podstatnou roli v této věci hrají také mezinárodní smlouvy a *Código Civil Federal*. Mimo to existují i místní zákony (*ley local*), které doplňují ústavní zákony.¹⁸

Předmětem studia rodinného práva v Mexiku jsou následující odvětví:

- I. Manželství (*matrimonio*),
- II. Rozvod (*divorcio*),
- III. Konkubinát (*concubinato*).

Konkubinátu v českém právním řádu přibližně odpovídá termín nesezdané soužití. Jde o soužití ženy a muže bez uzavření svazku manželského, které již není společností viděno jako negativní, jak tomu bylo v minulosti.

- IV. Příbuzenství (*parentesco*),
- V. Výživné (*alimentos*),
- VI. Domácí násilí (*violencia familiar*),

¹⁵ JANKŮ, M. a kol., *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. 2. přepracované a doplněné vydání*, Praha: C. H. Beck, 2006. s. 190-191.

¹⁶ PLECITÝ, V. *Základy rodinného práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 14.

¹⁷ Cámara de Diputados de México. *Código Civil Federal*. México: 2018. Vlastní překlad. Dostupné z [www: http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/ref/ccf.htm](http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/ref/ccf.htm) (cit. 5.1.2018).

¹⁸ Cámara de Diputados de México. *Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos*. México: 2017. Vlastní překlad. Dostupné z [www: http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/1_150917.pdf](http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/1_150917.pdf) (cit. 10.1.2018).

VII. Příbuzenství a důkazy rodičovství (*filiación y pruebas de la filiación*),

VIII. Uznání rodičovství (*reconocimiento de hijos*).

Určování rodičovství se v tomto případě týká dětí narozených mimo manželství, v českém rodinném právu jsou označovány jako nemanželské děti (*hijos extramatrimoniales* či *no matrimonial*). Je to jednostranný či oboustranný, neodvolatelný právní akt, utvrzující vztah rodiče a dítěte, který s sebou nese veškerá práva a povinnosti obou stran.

IX. Osvojení (*adopción*),

X. Rodičovská odpovědnost (*patria potestad*),

XI. Poručenství (*tutela*),

XII. Opatrovnictví (*curatela*),

XIII. Zplnoletění a zletilost (*emancipación y mayoría de edad*).¹⁹

2.4 Historický vývoj rodinného práva v České republice

Až do 16. století byly manželské a rodinné záležitosti předmětem řešení katolické církve, což znamená, že právo bylo silně ovlivněno kanonickým právem. Uzavření sňatku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku bylo možné jen církevní formou, na základě smlouvy, a rozlučitelnost manželství přicházela v úvahu jen u nekatolických manželství. Naopak na Slovensku probíhal sňatek výhradně civilní formou a rozluka manželství byla možná neohledně na náboženské vyznání manželů. K nutnosti reformy rodinného práva došlo po skončení první světové války, v době vzniku Československé republiky (dále jen ČSR), kdy se muselo přistoupit na novou, společnou úpravu rodinných a manželských vztahů. Byla zvolena recepční norma (Zákon č. 11/1918 Sb.), převzetí Všeobecného občanského zákoníku (dále jen ABGB) z roku 1811, uplatňované na území bývalého Rakouska-Uherska. Nicméně z důvodu značné zastaralosti byla vydána jen manželská novela, také označována jako Rozlukový zákon (Zákon č. 320/1919 Sb.). Manželská novela změnila pravidla uzavírání a rozlučování manželství, zrušila mnohé manželské překážky, reformulovala důvody pro rozluku manželů, ale hlavně zavedla možnost volby mezi církevním a civilním sňatkem. Avšak přes značné uvolnění pravidel pro rozluku, která byla nově možná bez ohledu na vyznání manželů, byl tento proces stále velmi zdoluhavý a složitý.

---

¹⁹ BAQUEIRO ROJAS, E. a BUENROSTRO BÁEZ, R. *Derecho de Familia*. México: Editorial Oxford, 2005. s. 5. Vlastní překlad.

V této době platila i takzvaná otcovská moc, jež dávala přednostní postavení v rodině otci dítěte. V situacích, kdy otec nebyl naživu, nebo mu byla odňata otcovská moc, byl dítěti eventuálně udělen poručník. Dále platilo pravidlo nadřazenosti dětí manželských před nemanželskými, a to jak v rámci dědického práva, tak i v rámci vyživovací povinnosti.

Osvojení fungovalo také na zcela odlišné bázi, než je tomu nyní. Důvodem pro osvojení bylo většinou zajištění převodu majetku na jinou osobu, nikoli zaopatření kvalitní výchovy a zázemí pro dítě. Z tohoto důvodu bylo možné například osvojení dospělého jedince.

Roku 1950 vešel v účinnost Zákon o právu rodinném (ČSR, 1949), který začal diferencovat majetkové občanskoprávní vztahy od rodinných vztahů výhradně osobní povahy. Došlo k zásadním obrátům v právních rodinných vztazích. Právní úprava o rodině byla vyčleněna z občanského práva a dala tím vzniknout novému separátnímu právnímu odvětví. Za nejvýznamnější změny lze označit zrovnoprávnění postavení muže a ženy v rodině, stejně tak dětí bez ohledu na jejich původ, a zařazení manželství a rodiny pod ochranu státu.

Co se týče uzavírání manželství, byl uzákoněn povinný civilní sňatek, který již nebyl koncipován jako smluvní vztah, nýbrž dával vzniknout manželství souhlasným prohlášením obou snoubenců před příslušným orgánem. Zjednodušení se dočkal i proces zániku manželství, ve kterém zanikl právní akt rozluky, a byl nahrazen rozvodem, ke kterému docházelo na základě rozvratu vztahu. Zároveň byl odstraněn princip nadřazenosti muže v rodině a práva a povinnosti byly rovnoměrně rozloženy mezi oba rodiče, tzv. moc rodičovská.

V roce 1963 byl vydán zásadní zákon, a to Zákon o rodině (Zákon č. 94/1963 Sb.), který platil do roku 2014, kdy vešel v platnost NOZ. Zákon o rodině byl několikrát novelizován a docházelo k mnoha úpravám. Novinkou byl například Zákon o pěstounské péči (Zákon č. 50/1973 Sb.), který přinesl obnovení institutu pěstounské péče jako státem kontrolované a regulované možnosti náhradní rodinné výchovy.

Od roku 2014 do současnosti je rodinné právo zpátky kompletně součástí NOZ, přičemž ke změnám oproti předešlému systému došlo spíše po stránce strukturální.²⁰

---

²⁰ VOJÁČEK, L. a kol. *Vývoj soukromého práva na území českých zemí*, I. díl. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 502-614.

2.5 Historický vývoj rodinného práva v Mexiku

Pro studium historie rodinného práva v Mexiku nemáme v českém jazyce žádnou podpůrnou literaturu. Zvolila jsem tedy zahraniční zdroj, a to akademickou publikaci Stanfordské univerzity od Silvia Arroma, která mapuje zásadní změny v občanských zákonících, které proběhly v 19. století a výrazně ovlivnily budoucí vývoj rodinného práva v Mexiku.²¹

Po získání nezávislosti v roce 1821, se v Mexiku revidovaly právní struktury převzaté ze Španělska. Došlo k modifikaci některých ustanovení v rodinném právu, za účelem zmírnit patriarchální dominanci rodiny, zjednodušit rozluku, osvobodit členy rodiny od tradičních restrikcí v dědickém právu a posílit práva matek a dětí.

Ty nejzásadnější změny v rodinném právu jsou zakotveny v občanských zákonících z let 1870 a 1884. Právě v tomto období rodinné právo procházelo podstatnými změnami, způsobených rozšiřováním liberalismu a expanzí mexické ekonomiky.

První sada změn se týkala vztahu otce a dětí, kdy byla hranice zletilosti snížena z 25 na 21 let. Toto opatření posílilo nezávislost dětí tím, že je osvobodilo od otcovy autority dříve, než bylo obvyklé za koloniálního práva, které jim zaručovalo nezávislost pouze tehdy, když vstoupí do manželství nebo když otec zemře. Po roce 1870 tedy děti získaly právo svobodně jednat a spravovat svůj majetek už ve věku 21 let, což za života otce nebylo možné. Tyto změny, které rozšiřovaly individuální svobodu na úkor otcovské autority, jasně dokazují pokračující oslabování patriarchátu. Z tohoto důvodu docházelo k rozšiřování ideálů svobody a zakotvení samotného jednotlivce spíše než rodiny jako jednotky zájmu.

Další změny modifikovaly vztah matek a dětí, dávajíc nové pravomoci svobodné matce či vdově. Za koloniálního práva měl pouze otec právo rodičovské zodpovědnosti (*patria potestad*), která ho opravňovala kontrolovat potomka a nakládat s jeho majetkem i ve svůj vlastní prospěch. Pokud otec zemřel, matce nikdy nebylo uděleno právo péče o dítě nad svými potomky. Byla jí dovoleno pouze omezené poručenství, ale to jen v případě, že otec ve své závěti nenavrhl jiného poručníka. A také dokud žena žila spořádaným životem a znovu se neprovdala. Poté ztrácela i nárok na poručenství. Ovdovělí otcové automaticky dostávali obě formy oprávnění, bez ohledu na jejich chování a podmínky v matčině závěti. Tyto odlišnosti

---

²¹ ARROM, S. *Changes in Mexican family law in the nineteenth century: The Civil Codes of 1870 and 1884*. Stanford University: Journal of Family History, 2016. s. 305-312. Vlastní překlad. Dostupné z [www: http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/036319908501000308?journalCode=jfha](http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/036319908501000308?journalCode=jfha) (cit. 1.3.2018).

ukazují, jak koloniální zákon nepovažoval matky za přirozené „vládce“ dítěte. Novější občanský zákoník tyto praktiky zrušil, a ovdovělým matkám se začalo automaticky přidělovat právo jak na poručenství, tak právo rodičovské zodpovědnosti. V této změně je možné vidět pokus o zmenšení rozdílů mezi ženami a muži, což bylo součástí tehdejší politiky navrácení žen do běžného života moderní společnosti. Ale na druhou stranu s posílením postavení žen v domácnosti přišlo i posílení kontrol jednotlivců uvnitř rodiny.

Velkým milníkem byl zákon o rodinných vztazích (*ley sobre relaciones familiares*) z roku 1917, který značně omezil kontrolu manžela nad manželkami a zavedl absolutní rozvod (*divorcio vincular*). V dřívějších dobách byl rozvod vnímán jako ochranné opatření v případě, kdy se jeden z manželů choval násilnický či nějakým způsobem ohrožoval druhého z páru. Později se rozvod stal právním aktem, který se zakládal na koncensu obou manželů, či jednoduše na přání jednoho ukončit manželství. Byly také zrovnoprávněny povinnosti obou manželů. Tyto právní úpravy značily vysokou míru sekularizace společnosti a její modernizaci.

Avšak mexičtí zákonodárci cítili stále značnou ambivalenci při takto jednoduchém uvolnění z manželského svazku. Proto byla zavedena opatření, která měla absolutní rozvod omezit. Například zákaz usilovat o rozvod dříve, než 2 roky po uzavření sňatku.

Následující inovace v rodinném právu, ztělesňující liberalismus v ekonomické sféře, je důkazem toho, že právní změny z konce 19. století nebyly vždy ve prospěch žen. Jedno z nových ustanovení v *Código Civil Federal* z let 1870 a 1884 opravňuje manžele, aby se rozhodli, zda chtějí mít společné či oddělené vlastnictví (*régimen de la sociedad conyugal o separación de bienes*). Koloniální zákon uznával pouze společné jmění, které bylo řízeno manželem. Tato novinka v občanském zákoníku byla považována za příznivou pro vdané ženy, protože mohly spravovat svůj vlastní majetek a nakládat s ním dle libosti. Avšak pro ženu skromných prostředků, která neměla příjem nebo nevlastnila žádný majetek, znamenalo oddělené jmění ztrátu ochrany, protože by mohla v případě ovdovění či rozvodu zůstat bez finančních prostředků.

Z těchto hledisek inovace v občanském zákoníku v tomto období vykazovaly konzistentní trend. Byly nabitě liberalismem, protože rozšiřovaly svobodu jednotlivců jak v osobní, tak i ekonomické sféře. A ačkoli rovnost pohlaví nebyla jedním z jejich cílů, snížily některé rozdíly mezi muži a ženami.

I po vlně velkých změn v 19. století nadále docházelo k obměnám občanského zákoníku i ústavy, hlavně z důvodu revoluce, která započala na začátku 20. století jako odpor proti diktatuře. Toto je přehled dalších důležitých milníků.:

1914 Zákon o rozvodu (*Ley de Divorcio*),

1917 Zákon o rodinným vztazích (*Ley de Relaciones Familiares*),

1917 revize ústavy (*nueva Constitución Política*),

1928 revize občanského zákoníku pod jménem „*Código Civil para el Distrito y Territorios Federales en Materia Común, y para toda la República en Materia Federal*“,

2000 reforma občanského zákoníku pod jménem “*Código Civil para el Distrito Federal*” nebo také “*Código Civil Federal*”.²²

Dnešní podoba *Código Civil Federal* vychází právě z výše zmíněné verze z roku 2000, modifikovaná drobnými změnami, které téměř každý rok probíhají. Poslední reforma zákoníku proběhla v roce 2018, a právě z toho jsem čerpala informace pro svou práci.

Legislativa současného *Código Civil Federal* v oblasti rodiny je velmi rozsáhlá. Obsahuje kapitoly zabývající se odlišnými tématy rodinného práva, jak uvádím v kapitole 2.3.2. Pro svou práci jsem zvolila podrobný rozbor forem péče o dítě, jelikož je to doposud v Česku neanalyzovaná oblast mexického rodinného práva. V následující kapitole tedy popíši a okomentuji legislativu osvojení, poručenství a opatrovnictví, kterou pak podrobím jazykové analýze v praktické části této práce.

---

²² CRUZ, B. *La codificación en México: 1821-1917: Una aproximación*. México: UNAM, 2004. Vlastní překlad. Dostupné z www: <https://archivos.juridicas.unam.mx/www/bjv/libros/7/3082/3.pdf> (cit. 18.3.2018).

3 OSVOJENÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ

Rozhodla jsem se se zaměřit na problematiku osvojení a jiných forem péče o dítě, kde si myslím, že budou vzhledem k odlišnému historickému vývoji a také náboženství největší rozdíly v právních rádech obou zemí. V této kapitole tedy definuji pojmy *osvojení*, *poručenství* a *opatrovnictví*, a vyzdvihnu zásadní rozdíly v jejich legislativách.

3.1 Osvojení (adopción)

Adopce neboli osvojení, je v právních rádech obou zemí vnímána stejně. Je to nejvýznamnější forma náhradní péče o dítě, které je svěřeno do výchovy jiným než biologickým rodičům. Takové dítě získává stejné postavení v rodině jako biologické dítě, a náleží mu stejná práva a povinnosti. Prostředí adoptivní rodiny se co nejvíce podobá životu v biologické rodině.²³

Nyní uvedu několik rozdílů mezi českým a mexickým osvojením. První výrazná rozdílnost se týká podmínek, které musí osoba splňovat, aby se mohla stát osvojitelem. Podle článku 390 *Código Civil Federal*, se může stát osvojitelem osoba starší dvaceti pěti let, která bude zároveň minimálně o sedmnáct let starší než osvojené dítě. Oproti tomu, podle českého rodinného práva, konkrétně § 799 až 803 NOZ, se osvojitelem může stát osoba zletilá, což je podle českých zákonů osoba osmnácti letá, ale minimální věkový rozdíl mezi osvojitelem a dítětem musí být šestnáct let.

V České republice může adoptovat dítě pouze manželský pár či jednotlivec, nikoliv pár žijící v nesezdaném soužití (§ 800 NOZ). V Mexiku je adopce odlišná. Podle článku 391 *Código Civil Federal*, mohou být osvojitelé nejenom manželé či jednotlivci, ale také páry žijící v konkubinátu, což můžeme přirovnat právě k českému nesezdanému soužití.

Toto plynule navazuje na globálně kontroverzní téma, a to je adopce homosexuálními páry tzv. homoparentalita (*familia homoparental*). Registrované partnerství v ČR nemá stejné právní náležitosti jako manželství, tudíž není adopce dítěte pro registrovaný pár možná. Do roku 2016 dokonce nebylo ani možné, aby si jednotlivec žijící v registrovaném partnerství

---

²³ BUBLEOVÁ, V., VÁVROVÁ, A., VYSKOČIL, F. a POKORNÁ, P. *Základní informace o osvojení (adopci)*. 3 dopl. vydání. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, spolek, 2014. s. 6. Dostupné z [www: http://www.pestounskapece.cz/file_prirucky-a-publikace/SNRP/zakladni_info_o_osvojeni%28adopci%29.pdf](http://www.pestounskapece.cz/file_prirucky-a-publikace/SNRP/zakladni_info_o_osvojeni%28adopci%29.pdf) (cit. 1.3.2018).

osvojil dítě.²⁴ Toto ustanovení Ústavní soud zrušil, protože jej shledával sporným s právem na lidskou důstojnost, soukromý život a se zákazem diskriminace.²⁵ Nicméně pro registrovaný pár není zatím adopce možná.

Překvapivě v Mexiku jsou k tomuto tématu mnohem otevřenější. V México DF a dalších 13 státech mexické federace je legální uzavřít plnohodnotný manželský sňatek mezi osobami stejného pohlaví, které je navíc od roku 2010 uznáváno ve všech 31 státech.²⁶ Osvojení homosexuálními manželskými páry bylo od roku 2010 možné poprvé v México DF, a v roce 2016 potvrdil Nejvyšší soud celostátní přijetí homoparentality.²⁷

Dalším zajímavým rozdílem je zrušitelnost osvojení. V ČR se v minulosti rozlišovalo osvojení zrušitelné a nezrušitelné. Od 1. 1.2014, dle NOZ se od tohoto rozdělení upouští a platí pouze pravidlo, že po uplynutí tří let od rozhodnutí o osvojení již nelze osvojení zrušit, s výjimkou případů, kdy je osvojení v rozporu se zákonem.²⁸ V Mexickém rodinném právu je v současné době také jen jedna forma, a to úplné osvojení (*adopción plena*), které je ale od počátku nezrušitelným právním aktem, podle článku 410 *Código Civil Federal*.

3.2 Poručenství (*tutela*)

Poručenství je jedna z forem náhradní rodinné péče, ke které dochází, když osoba nezpůsobilá k právním úkonům nemá rodiče plně vykonávající rodičovskou odpovědnost. Důvodem může být úmrtí, pozastavení či dokonce zbavení rodičovské odpovědnosti, nebo jejich nezpůsobilost k právním úkonům. Poručník se stává zákonným zástupcem dítěte, který musí poručenec vychovávat, zastupovat, spravovat jeho majetek a podobně (§ 928 NOZ).

V mexickém rodinném právu se dle článku 461 jasně rozlišují tři druhy poručenství. Je to poručenství ze zákona (*tutela legítima*), poručenství ze závěti (*tutela testamentaria*)

---

²⁴ ČESKO. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbirka zákonů České republiky. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115#p13-2> (cit. 1.2.2018).

²⁵ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 7/15. Dostupné z www: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2016/Pl_US_7_15_vcetne_disentu_na_web.pdf (cit. 5.2.2018).

²⁶ AGREN, D. *Mexican States Ordered to Honor Gay Marriages*. New York Times. 2010. Vlastní překlad. Dostupné z www: http://www.nytimes.com/2010/08/11/world/americas/11mexico.html?_r=2& (cit. 1.2.2018)

²⁷ Radio Zócalo Noticias. *Aprueba SCJN derecho a la vida familiar para parejas LGBTI*. México, 2017. Vlastní překlad. Dostupné z www: <http://www.radiozocalo.com.mx/aprueba-scn-derecho-a-la-vida-familiar-para-parejas-lgbti/> (cit. 1.2.2018).

²⁸ BUBLEOVÁ, V., VÁVROVÁ, A., VYSKOČIL, F. a POKORNÁ, P. *Základní informace o osvojení (adopci)*. 3 dopl. vydání. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, spolek, 2014. s. 10. Dostupné z www: http://www.pestounskapece.cz/file_prirucky-a-publikace/SNRP/zakladni_info_o_osvojeni%28adopci%29.pdf (cit. 1.3.2018).

a úřadem přidělené poručenství (*tutela dativa*). V českém občanském zákoníku to sice takto rozdělené není, nicméně postup při vybírání poručníka je velmi podobný.

Obecně je nejčastější formou poručenství ze závěti, kdy si matka či otec v poslední vůli zvolí konkrétního poručníka. Pokud nebyl poručník dán testamentem, je stanoven zákonem z nejbližších příbuzných. *Tutela dativa* se aplikuje v případě, že nelze použít ani jednu z výše uvedených variant. V tomto případě je soudcem pro rodinné právo (*Juez de lo Familiar*) zvolen jiný poručník, který může být dokonce navrhnout samotným poručencem, dosáhl-li šestnácti let (článek 496-497). V České republice se o výběr poručníka stará orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Funkce poručníka je v České republice funkcí dobrovolnou. To tedy znamená, že osoby mohou jmenování do funkce poručníka odmítnout, a to i bez udání důvodu (§ 931 NOZ). V mexickém zákoníku jsou ale sepsány konkrétní ospravedlňující důvody pro odmítnutí přidělené funkce poručníka: špatný zdravotní stav, aktivní členství v armádě, státní úřednictví, osoby mající rodičovskou zodpovědnost vůči minimálně třem potomkům, osoby starší šedesáti let, špatná finanční situace nebo osoby mající na starosti již jiného poručence (článek 1698).

Právní úprava poručenství je v mexickém občanském zákoníku výrazně obsáhlejší, rozpracovanější a podrobnější, než je tomu v tom českém.

3.3 Opatrovnictví (*curatela*)

Opatrovnictví je forma zastoupení, kdy je nezpůsobilé osobě soudem přidělen opatrovník, jehož úkolem je hájit její zájmy.

Hlavním rozdílem v opatrovnictví obou zemí jsou okolnosti, za kterých soud přiděluje osobě opatrovníka. Podle mexického zákoníku, článku 618, je všem jednotlivcům, kteří jsou předmětem poručenství, ať už jde o zákonné poručenství, poručenství ze závěti či poručenství přidělené úřadem, automaticky přidělen i opatrovník (*curador*). Dle českého zákoníku, soud jmenuje osobě opatrovníka jen v konkrétních případech. Takovým případem může být například střet zájmů dítěte se zájmem další osoby, či nedostatečná aktivita zákonných zástupců v ochraně zájmů dítěte (§ 943 NOZ). V případě že dojde k jmenování opatrovníka, soud uvede přesně důvody, práva a povinnosti opatrovníka a časové omezení této funkce (§ 945 NOZ).

V Mexiku má opatrovník pevně zakořeněné postavení a funkce, které vykonává po celou dobu bez ohledu na okolnosti. Podle článku 625 je jeho povinností hájit zájmy poručence

u soudu i mimo něj, a to pouze v případě, jsou-li v rozporu se zájmy poručníka. Dále také dohlíží na chování poručníka a informuje soudce o všech činnostech, které považuje za potenciálně ohrožující zájmy poručence, a případně soudci navrhuje odvolání poručníka z funkce. V České republice dohlíží na plnění povinností poručníka pouze soud.

Při shromažďování informací o výše zmíněných institucích jsem přišla do kontaktu s mnoha právními termíny ve španělštině, které jsem pro správné pochopení a následnou českou interpretaci musela důkladně a co nejpřesněji přeložit, respektive najít nevhodnější ekvivalent. Tato teoretická část mi posloužila jako podpůrný materiál k vytvoření praktické části, kde se budu věnovat detailnější analýze některých španělských právních termínů.

4 PRÁVNÍ TERMINOLOGIE RODINNÉHO PRÁVA

Zde začíná praktická část mé práce. V následujících podkapitolách se nejprve zabývám právním jazykem a jeho charakteristikou, rozbořím pojmy *terminologie* a *termín* podle Nového encyklopedického slovníku češtiny a následně teorii překladu termínů. Na to navazuje čtvrtá kapitola, která bude věnována rozboru vybraných termínů a dvojjazyčnému glosáři.

4.1 Právní jazyk a jeho charakteristika

Právní jazyk, podle Tomáška²⁹, je jazyk odborný, který je součástí každého spisovného jazyka a přenáší právní informace. Má ustálenou mluvnickou stavbu a slovní zásobu, složenou z právních termínů, slovních spojení a jazykových šablon.

Ve své práci se zabývám zejména právními termíny, které pojmenovávají právní skutečnosti, a jejich význam je možné přesně definovat. Právní terminologie je velmi rozmanitá – přejímá slova z běžného jazyka, která následně upřesní a definuje, a tím z něj vytvoří plnohodnotný termín. Tento proces nazýváme *terminologizace*. Slovní zásoba právního jazyka navíc obsahuje termíny známé i neprávnické veřejnosti, například „soudce“, ale také termíny, které jsou izolované v právním systému, v běžném životě nepoužívané a pro širokou veřejnost neznámé, například „koluze“.

4.2 Terminologie a termín

Podle Nového encyklopedického slovníku češtiny je terminologie nauka o termínech, které mají různé vlastnosti, funkce, tvary a typy užívání. Existují takzvané *terminologické slovníky*, které jsou předmětem studia *terminografie*. Takovým terminologickým slovníkem je například Španělsko – český právní a ekonomický slovník od Jiřího Bryndy, který budu ve své analýze, mimo jiné, používat. Tyto slovníky disponují souborem termínů určitého vědního oboru, jinak řečeno *odborným názvoslovím*, které jsou utříděny podle jistého klasifikačního principu. Toto se nazývá *nomenklatura*. Aby se zajistila jednotnost odborného názvosloví, tak se hromadně ustanovuje a stabilizuje takzvanou *normalizací*, čímž vznikají

---

²⁹ Tomášek, M. 2003. *Překlad v právní praxi*. 2. doplnění. vyd. Praha: Linde. str. 28.

názvoslovné normy. Užívání terminologie je notně frekventované, počet termínů v moderních jazycích sahá až ke třem milionům, což značí rozvoj poznání vědy a techniky.³⁰

Termín čili odborný název samotný je pojmenování některého vědního či technického odvětví. Podle Nového encyklopedického slovníku češtiny jsou základními rysy termínu jeho spisovnost, ustálenost, přesnost, jednoznačnost, systémovost, nosnost a ústrojnost. Slovník uvádí, že termín musí být významově průhledný, aby se nevyskytovaly synonymní tvary. Termín se odlišuje od jiných výrazů kognitivním významem, tedy že má základ v teoretickém poznání.

Termíny z lexikálního hlediska mohou vznikat odvozováním, skládáním, sémantickým tvořením, a hlavně tvořením sousloví. Právě terminologická sousloví se podle Ivana Masára³¹ tvoří nejčastěji, a to až v 77 % případů. Dále se také mezi způsoby tvoření termínů řadí přejímání z jiných jazyků a tvoření pomocí zkratk.³²

4.3 Překlad termínů

Termíny se podle Dagmar Knittlové³³ vyznačují svou neutrálností – postrádají emocionální zabarvení, jednoznačností, velmi úzkým specifickým významem a omezeným polem užití. Také tvrdí, že terminologie není uzavřený systém, neboť podléhá změnám, které se s vývojem vědy a techniky pojí. Ve vědeckotechnické terminologii se rozdílily mezi jazyky neprojevují tak notně jako v jiných oblastech – jsou často takzvaně internacionálně platné. Při překladu termínů, které pocházejí z latiny a řečtiny lze v mnoha případech dosáhnout i absolutního ekvivalentu. Dagmar Knittlová zajímavě poznamenává dnešní vývojové tendence terminologie – odklon od obrazných označení skutečností k pojmenování na základě logického a racionálního úsudku a příbuznosti, kdy také zároveň často dochází k univerbizaci. Toto výrazně zjednodušuje široké veřejnosti orientaci v konkrétním vědním či technickém oboru.

---

³⁰ BOZDĚCHOVÁ, I. *TERMINOLOGIE*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. První vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné na [www: https://www.czechency.org/slovník/TERMINOLOGIE](https://www.czechency.org/slovník/TERMINOLOGIE) (cit. 11. 3. 2018)

³¹ MASÁR, I. *Ako pomenúvame v slovenčine. Kapitoly z terminologickej teórie a praxe*. 1. vydání. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, 2000.

³² MARTINCOVÁ, O., BOZDĚCHOVÁ, I. *TERMÍN*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. První vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné na [www: https://www.czechency.org/slovník/TERMÍN](https://www.czechency.org/slovník/TERMÍN) (cit. 11. 3. 2018).

³³ KNITTLOVÁ, D.: *K teorii i praxi překladu*. 2. vyd. Olomouc, Univerzita Palackého 2003, s. 152-153.

5 TERMINOLOGICKÝ ROZBOR

Pro důkladné zanalyzování mexického rodinného práva v teoretické části této práce, jsem musela, mimo jiné, nastudovat velkou část mexického *Código Civil Federal*. Během rozboru mexické legislativy jsem se setkala s mnoha právními pojmy, které měly často ambivalentní český ekvivalent. Některé právní skutečnosti dokonce nebylo možné přeložit vůbec, jelikož se v našem právním systému nevyskytují, nebo jsou chápány odlišným způsobem. Níže několik z těchto termínů rozeberu pomocí tří různých překladových a výkladových slovníků.

Předpokládám jistou jazykovou asymetrii mezi českou a španělskou terminologií v oblasti rodinného práva, a proto si pro analýzu volím čtyři různé zdroje interpretací. Pro výklad termínu použiji on-line slovník Španělské královské akademie (RAE) *Diccionario Jurídico* (dále jen slovník RAE). Pro porovnávání českých překladů odborné terminologie využiji Španělsko-český právní a ekonomický slovník od autora Jiřího Bryndy a Španělsko-český a česko-španělský slovník od Josefa Dubského a Vladimíra Rejzka. Rozbor termínů navíc doplním překladem z databáze IATE. IATE, *Inter-Active Terminology for Europe*, je vícejazyčná terminologická databáze Evropské Unie založená roku 1999, spojením předchozích terminologických databází, jako byly Eurodicautom, TIS, Euterpe a Euroterm. Tato databáze generuje výčet ekvivalentů daného termínu v daném jazyce, použitých v dokumentech Evropské Unie.³⁴

5.1 Metodologický úvod k terminologickému rozboru

Při výběru pro následující analýzu jsem vycházela z definice termínu samotného, dle Nového encyklopedického slovníku češtiny, kterou blíže komentuji v kapitole 4.2. Slovník uvádí, že termín je významově průhledný pojem, u kterého se nevyskytují synonymní tvary, a odlišuje se od jiných výrazů kognitivním významem. Na základě těchto informací jsem vybírala vhodný obsah pro jazykový rozbor v mé práci.

Jednotlivé termíny budu rozebírat následujícím způsobem. V prvním odstavci definuji termín pomocí slovníku RAE a porovnáím možné interpretace Španělsko-českého právního a ekonomického slovníku i Španělsko-českého a česko-španělského slovníku. Následně

---

³⁴ About IATE. Vlastní překlad. Dostupné z [www: http://iate.europa.eu/about_IATE.html](http://iate.europa.eu/about_IATE.html) (cit. 22.3. 2018).

nabídnou i variantu překladu z databáze IATE. V druhém odstavci vždy okomentuji chápání a význam termínu v mexickém právu, který budu demonstrovat na ukázce z *Código Civil Federal*. Třetí odstavec bude věnován lexikologickému rozboru, a to konkrétně struktuře termínu jeho lexikálnímu původu.

Následující termíny jsem vyhodnotila jako nejvhodnější pro jazykovou analýzu mé práce. Seřazeno abecedně: *acta de nacimiento, adopción, alimentación, concubinato, cónyuge, curatela, emancipación, hijo natural, incapacitado, Juez de lo Familiar, parentesco, patria potestad, progenitor, pruebas de filiación, separación de bienes, tutela, tutela dativa, tutela legítima, tutela testamentaria, usufructo*.

5.2 Rozbor vybraných termínů z rodinného práva

Acta de nacimiento

Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník i databáze IATE tento termín překládají absolutně výstižně a jasně „rodný list“. Nicméně Španělsko-český a česko-španělský slovník ho vůbec neobsahuje. Podle slovníku RAE je tento termín lékařsko-právním dokladem, obsahující údaje o porodu, rodičích a ošetřujícím lékaři, který musí být zaslán matrikáři lékařem, porodní asistentkou nebo zdravotním technickým asistentem, který byl přítomen narození dítěte. „*Documento médico-legal que ha de remitir al encargado del Registro Civil el médico, comadrona o ayudante técnico sanitario que asista al nacimiento de persona, con los hechos identificados del nacido, los progenitores y el facultativo asistente.*”

V tomto případě se výklad i česká interpretace termínu úplně shoduje s mexickou legislativou.

*Artículo 87.- En la adopción plena, a partir del levantamiento del acta a que se refiere el artículo anterior se harán las anotaciones en el **acta de nacimiento** originaria, la cual quedará reservada. No se publicará ni se expedirá constancia alguna que revele el origen del adoptado ni su condición de tal, salvo providencia dictada en juicio.*

Z lexikologického hlediska se jedná o sousloví, skládajícího se ze substantiva + de + substantiva (S + de + S).

Adopción

Slovník RAE tento termín definuje jako právní akt, který zřizuje příbuzenský vztah mezi dvěma osobami, osvojitelem a osvojencem, zakládající otcovství a/nebo mateřství se stejnými právními účinky. „*Acto jurídico mediante el cual se crea un vínculo de parentesco entre dos personas, adoptante y adoptado, de tal forma que establece entre ellas una relación de paternidad y/o maternidad con sus mismos efectos legales.*” Španělsko-český a česko-španělský slovník nabízí interpretace „přijetí za vlastní”, „adopce” a „adoptování”. Databáze IATE jen „osvojení“. Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník jej překládá jako „adopce“ a „adoptování“.

Výklad plně odpovídá významu termínu v mexickém právu. Ve své práci jsem volila interpretaci „osvojení“, jelikož přesně odpovídá i českému právu.

*Artículo 410 D. No pueden adoptar mediante **adopción**, las personas que tengan vínculo de parentesco consanguíneo con el menor o incapaz.*

Jedná se o jednoduchý termín složený z jednoho substantiva (S).

Alimentación

Tento termín má mnoho významů, které se mění v závislosti na slovesu, či jinému slovnímu druhu, který se k tomuto termínu často váže. Proto například v databázi IATE ani ve slovníku RAE samostatný termín „*alimentación*“ nenajdeme. Databáze ale obsahuje sousloví „*obligacion alimenticia*“ či „*obligación de dar alimentos*“, obojí překládáno jako „vyživovací povinnost“. Slovník RAE nabízí pouze definici podobného termínu „*alimentos*“, který vysvětluje jako finanční dávku, která má uspokojit životní potřeby osobě, která není schopná tak učinit sama. „*Prestación que generalmente tiene por objeto una suma de dinero destinada a asegurar la satisfacción de las necesidades vitales de alguien que no puede procurarse ya por sí misma propia subsistencia.*” Tato definice je velmi obecná, a nedá se říct, že by přesně popisovala skutečnost z mexického práva. Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník nabízí ekvivalenty: „výživa“; „strava“; „stravování“ a „obživa“. Španělsko-český a česko-španělský slovník taktéž „výživa“; „vyživování“ nebo „živení“.

V *Código Civil Federal* je tento termín hojně užíván. Nejčastěji ve smyslu „vyživovací povinnost“ (*obligación de dar alimentos*); „právo na výživné“ (*derecho de percibir alimentos*) nebo „výše výživného“ (*gastos de alimentación*).

*Artículo 1370. No hay **obligación de dar alimentos** a las personas que tengan bienes; pero si teniéndolos, su producto no iguala a la pensión que debería corresponderles, la obligación se reducirá a lo que falte para completarla*

*Artículo 538.- Los gastos de **alimentación** y educación del menor deben regularse de manera que nada necesario le falte, según su condición y posibilidad económica.*

Jedná se o jednoduchý termín složený z jednoho substantiva (S).

Concubinato

Slovník RAE vysvětluje termín jako manželský vztah dvou jedinců, aniž by uzavřeli manželský svazek. „*Relación marital de dos individuos sin estar unidos en vínculo matrimonial.*” Španělsko-český právní a ekonomický slovník termín překládá jako „volné soužití” či „konkubinát”. Španělsko-český a česko-španělský slovník uvádí pouze „konkubinát”. Databáze IATE nabízí „nemanželský svazek“ a „mimomanželský svazek“.

V *Código Civil Federal* má tento termín stejný význam jako uvedené české interpretace a výklad. Já jsem ve své práci používala nejjednodušší variantu „konkubinát”.

*Artículo 383. Se presumen hijos del concubinario y de la concubina: I. Los nacidos después de ciento ochenta días contados desde que comenzó el **concubinato**.*

„*Concubinato*” je jednoduchý termín, složený z jednoho substantiva (S).

Cónyuge

Tento termín je databází IATE překládán jako “choť” či “manžel/manželka”. Oba užívané slovníky uvádějí stejné alternativy a to: „manžel“; „manželka“; „pl. manžele“. Podle slovníku RAE tento termín znamená „*consorte, una de las partes del matrimonio*”, znamenající choť – jeden z účastníků manželství.

Zde se všechny nabízené ekvivalenty i výklad maximálně shodují s mexickým právem. Zde ukázka:

*Artículo 103. La manifestación de los **cónyuges** de que contraen matrimonio bajo el régimen de sociedad conyugal o de separación de bienes.*

Jedná se o jednoduchý termín složený z jednoho substantiva (S).

Curatela

„*Complemento de la capacidad de obrar de las personas que implica que la persona afectada mantiene la capacidad necesaria para manifestar su propia voluntad, pero que la ley exige que tal manifestación vaya acompañada por la del curador, que la complementa sin sustituirla.*” Toto je definice pojmu „*curatela*“ podle slovníku RAE. Znamená doplnění ke způsobilosti k právním úkonům, což vysvětluje, že postižené osobě je ponechána možnost projevu vlastní vůle, který musí být, podle zákona, doprovázený i projevem vůle opatrovníka, který ho nenahrazuje, nýbrž doplňuje. Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník překládá termín jako „poručenství“; „opatrovnictví“ nebo „kuratela“. Španělsko-český a česko-španělský slovník tento pojem neuvádí. Obsahuje pouze příbuzné slovo „*curador*“ znamenající „ošetřovatel“ či „kurátor“. V databázi IATE je ekvivalentem „opatrovnictví“.

Jak jsem již zmínila v předchozích rozborech, v *Código Civil Federal* jsou poručenství a opatrovnictví odlišné instituce, a „*curatela*“ v něm znamená jen „opatrovnictví“. Zde ukázka příbuzného termínu:

Artículo 618. *Todos los individuos sujetos a tutela, ya sea testamentaria, legítima o dativa, además del tutor tendrán un curador.*

Jedná se jednoduchý termín, složený z jednoho substantiva (S).

Emancipación

Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník tento pojem překládá několika způsoby, a to „emancipace“; „zrovnoprávnění“; „osamostatnění (propuštění z otcovské moci)“; „osvobození z područí“ a také „nabytí způsobilosti k právním úkonům“. Slovník RAE tento termín vysvětluje jako „*acceso a la capacidad de obrar de quien, hasta ese momento, está sometido a la patria potestad*“, což znamená právo osoby, která dosud podléhala rodičovské odpovědnosti, být způsobilá k právním úkonům. Španělsko-český a česko-španělský slovník uvádí překlad „zrovnoprávnění“; „osvobození“ a „emancipace“. Podle databáze IATE je nepoužívanějším ekvivalentem „posílení postavení“ či „posílení účasti“.

Chápání tohoto termínu v *Código Civil Federal* se shoduje zejména překladem „nabytí způsobilosti k právním úkonům“. Nicméně já jsem ve své práci užívala překlad „zplnoletění“, který jsem shledala jako nejvýstižnější v daném kontextu.

Artículo 641. *El matrimonio del menor de dieciocho años produce de derecho la emancipación.*

V tomto případě se jedná o jednoduchý termín, který je složen z jednoho substantiva (S).

Hijo natural

Španělsko-český právníký a ekonomický slovník tento termín překládá jako „vlastní syn/dítě (narozené jako dítě nemanželské)“. Španělsko-český a česko-španělský slovník pouze „nemanželský syn“. Podle slovníku RAE se jedná o dítě narozené mimo manželství rodičům, kteří v době početí měli plné právo manželství uzavřít. „*Hijo nacido fuera del matrimonio, de padres que en el momento de concebirlo podían casarse por no tener ningún impedimento para ello.*“ Databáze IATE uvádí překlad „nemanželské dítě“ a „biologické dítě“.

Definice slovníku RAE i překlad IATE se obsahově shodují s chápáním termínu v mexickém právu. Jedná se tedy o „nemanželské dítě“ či „biologické dítě“.

*Artículo 78. Si el reconocimiento del **hijo natural** se hiciera después de haber sido registrado su nacimiento, se formará acta separada.*

Z lexikologického hlediska se jedná o sousloví, které má strukturu substantivum + adjektivum (S + Adj.).

Incapacitado

Takto strukturovaný termín, adjektivum, překládá pouze Španělsko-český právníký a ekonomický slovník. Nabízí alternativy „postižený“; „invalidní“; „právně nezpůsobilý“, či „osoba fyzicky postižená/nesvéprávná/nepříčetná“. Ostatní zdroje obsahují pouze substantivizovaná adjektiva. Španělsko-český a česko-španělský slovník uvádí „*incapacidad*“ jako „neschopnost“, „nezpůsobilost“ a „(duševní) omezenost“. V databázi IATE najdeme také „*incapacidad*“ jako „neschopnost“; „nezpůsobilost“ a „invalidita“. Podle slovníku RAE se jedná o osobu, u které byla prokázána nespůsobilost. Lepší vysvětlení termínu nám dává opět substantivní, jiná, forma termínu: „*incapacitación*“. „*Declaración judicial que limita o anula la capacidad de obrar de una persona, estableciendo para ella un régimen de protección que normalmente consiste en la tutela.*“ Prohlášení soudu, které osobě omezuje či ruší způsobilost k právním úkonům a zřizuje pro ni režim ochrany, který se obvykle sestává z poručenství.

V mexickém rodinném právu tento termín značí zejména „právní nezpůsobilost“, respektive „nezpůsobilost k právním úkonům“.

*Artículo 1921. Lo dispuesto en los dos artículos anteriores es aplicable a los tutores, respecto de los **incapacitados** que tienen bajo su cuidado.*

Lexikologická struktura tohoto termínu je adjektivum (Ajd.). Termín je to jednoduchý.

Juez de lo Familiar

Slovník RAE při zadání, v mexickém rodinném právu hojně užívaného, termínu „*Juez de lo Familiar*“ automaticky přesměruje na příbuzný termín „*juzgado de familia*“. Definiuje ho jako „*juzgado de primera instancia especializado en temas de derecho de familia tales como separaciones, divorcios, procedimientos de guarda, custodia y alimentos*“, to znamená soud prvního stupně zaměřený na otázky rodinného práva, jako jsou rozluky, rozvody, opatrovnické řízení, či výživné. Co se týče překladových slovníků, ani jeden tento pojem neuvádí. Ve Španělsko-českém právního a ekonomického slovníku je výpis několika jiných soudců, jejichž struktura je stejná, jako je například: „*juez de lo civil*“ – „soudce civilního soudu“ či „*juez de lo penal*“ - „soudce trestního soudu“. Z tohoto se dá odvodit i překlad rozebíraného pojmu „*Juez de lo Familiar*“ a to „soudce rodinného soudu“. Taková instituce se ale v českém právu nevyskytuje. Významově nejbliže by mohl být „opatrovnický soud“, který se u nás zabývá péčí o dítě. Španělsko-český a česko-španělský slovník neuvádí překlad tohoto termínu, ani termínu jemu podobnému. Stejně tak je tomu i u databáze IATE.

V *Código Civil Federal* tento termín značí druh soudce, který se zabývá rodinným právem. Proto jsem ve své práci zvolila tento termín překládat jako „soudce pro rodinné právo“, který se mi zdá nejvhodnější, a nikoli „soudce rodinného soudu“ z předchozího odstavce. Zde ukázka ze zákoníku:

Artículo 634. Mientras que se nombra tutor, el Juez de lo Familiar debe dictar las medidas necesarias para que el incapacitado no sufra perjuicios en su persona o en sus intereses.

Tento termín je sousloví, a jeho struktura je substantivum + de + lo + adjektivum (S + de + lo + Adj.).

Parentesco

„*Parentesco*“ je podle slovníku RAE „*relación que existe entre varias persona por pertenecer o proceder de una misma familia*“. Vztah, který existuje mezi různými osobami, protože patří nebo pocházejí ze stejné rodiny. Všechny nadcházející zdroje nabízejí mnoho variant. Španělsko-český právní a ekonomický slovník uvádí překlady: „poměr“; „vztah“; „příbuzenství“; „příbuznost“; „blížkost“ a „afinita“. Španělsko-český a česko-španělský slovník nabízí ekvivalenty „příbuzenství“; „příbuznost“ a „příbuzenstvo“. Databáze IATE také „příbuzenství“; „příbuznost“ a navíc také „příbuzenský vztah“.

Absolutní shoda s významem termínu v *Código Civil Federal* je s překlady „příbuzenský vztah“ či „příbuzenství“.

Artículo 410 D. No pueden adoptar mediante adopción plena, las personas que tengan vínculo de parentesco consanguíneo con el menor o incapaz.

Tento termín je složen z jednoho substantiva (S), a jeho lexikologický původ je jednoduchý termín.

Patria potestad

Diccionario del español jurídico RAE tento pojem vysvětluje jako „*potestad ejercida por los padres en beneficio de sus hijos no emancipados, de acuerdo con su personalidad y con respeto a su integridad física y psicológica*“. Tedy rodičovská pravomoc vykonávaná ve prospěch jejich nezletilých dětí, v souladu s jejich osobností a s ohledem na jejich psychickou a fyzickou integritu. Ve Španělsko-českém právnickém a ekonomickém slovníku je výraz „*patria potestad*“ přeložen do češtiny jako „rodičovská pravomoc“ či „péče o dítě“. Španělsko-český a česko-španělský slovník tento termín překládá jako „otcovská autorita“. V databázi IATE je tento pojem nejčastěji překládán jako „rodičovská zodpovědnost“.

Termín „*patria potestad*“ je v mexickém *Código Civil Federal* chápán stejně jako uvádějí výše zmíněné slovníky. Nicméně své práci jsem užívala ekvivalent „rodičovská odpovědnost“, jelikož tato formulace se shoduje zároveň i s institucí v českém rodinném právu. Zde ukázka použití termínu:

Artículo 412. Los hijos menores de edad no emancipados están bajo la patria potestad mientras exista alguno de los ascendientes que deban ejercerla conforme a la ley.

Tento termín je z lexikologického hlediska strukturován jako substantivum + substantivum (S + S), a jedná se o sousloví.

Progenitor

Tento, relativně zřídka užívaný termín, překládá jako jediný Španělsko-český a česko-španělský slovník, a to rovnou několika způsoby: „rodič“; „stvořitel“; „otec“ a „děd“. Také databáze IATE nabízí alternativu, a to jednoduše a výstižně „rodič“. Slovník RAE ani Španělsko-český právní a ekonomický slovník tento termín neobsahují.

V mexickém právu je termín „*progenitor*“ právě výše zmíněný „rodič“.

Artículo 366.- *El reconocimiento hecho por uno de los padres, produce efectos respecto de él y no respecto del otro progenitor.*

„Progenitor” je jednoduchý termín, který je složen z jednoho substantiva (S).

Prueba de la filiación

Slovník RAE uvádí velmi podrobný popis tohoto termínu: „*medio probatorio para acreditar la procedencia de los hijos respecto de los padres, que se realizará a través de la inscripción en el Registro Civil, por el documento o sentencia que la determina legalmente, por la presunción de paternidad matrimonial y, a falta de los medios anteriores, por la posesión de estado*”. Důkaz pro uznání původu dětí a jejich vztahu s rodiči, provedené zápisem do matriky dokumentem, či právně stanoveným rozhodnutím pro domněnku otcovství manžela a absenci výše zmíněných prostředků držených státem. Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník udává překlad „test příbuznosti“. Podle databáze IATE je tento termín v češtině „důkaz rodičovství“. Španělsko-český a česko-španělský slovník tento termín neobsahuje.

Překlad databáze IATE se významově plně shoduje s výkladem v *Código Civil Federal*, proto jsem ve své práci volila právě ekvivalent „důkaz rodičovství“.

CAPITULO II De las Pruebas de la Filiación de los Hijos Nacidos en Matrimonio. Artículo 340. La filiación de los hijos nacidos de matrimonio se prueba con la partida de su nacimiento y con el acta de matrimonio de sus padres.

Struktura tohoto termínu je substantivum + de + la + substantivum (S + de + la + S). Jedná se o sousloví.

Separación de bienes

Slovník RAE uvádí definici: „*régimen económico matrimonial en el que pertenecen a cada cónyuge los bienes que tuviese en el momento inicial del mismo y los que después adquiriera por cualquier título*”. Manželský majetkový režim, ve kterém každému partnerovi patří to, co vlastnil v okamžiku uzavření manželství i co nabyl později. Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník tento termín překládá jako „rozdělení majetku“ a „vypořádání majetku po rozvodu“. Databáze IATE obsahuje pouze delší termín „*régimen de separación de bienes*“, který překládá jako „režim oddělených jmění manželů“. Španělsko-český a česko-španělský slovník tento termín neuvádí.

V mexickém *Código Civil Federal* tento termín znamená oddělené jmění, nebo oddělené vlastnictví. Některé překlady jsou tedy odpovídající, některé nikoli.

*Artículo 176. El contrato de compra-venta sólo puede celebrarse entre los cónyuges cuando el matrimonio esté sujeto al régimen de **separación de bienes**.*

Z lexikologického hlediska je tento termín strukturován jako substantivum + de + substantivum (S + de + S). Původ termínu je sousloví.

Tutela

Slovník RAE tento pojem definuje jako instituci, která je zaměřená na poručenství, ochranu osob a jejího majetku. „*Institución que tiene por objeto la guarda y protección de la persona y bienes.*“ Španělsko-český a česko-španělský slovník překládá tento termín jak „poručenství“ či „ochrana“. Podle Španělsko – českého právního a ekonomického slovníku je český ekvivalent také „poručenství, jako institut náhradní právní ochrany osoby“, ale také „opatrovnictví“; „poručenská péče“; „dohled“ a „dozor“. Databáze IATE uvádí „poručenství“ i „poručenství“ spolu s vysvětlivkou: „České právo zná a používá pojem "poručenství". V obvyklé mluvě je tento pojem i přesto nahrazován výrazem „poručenství“. Tento nesprávný výraz se následně dostal i do úředních překladů výše zmíněných mezinárodních smluv, k nimž ČR přistoupila.“ Na základě tohoto faktu, jsem ve své práci užívala výhradně termín „poručenství“, v jakémkoliv kontextu.

V mexickém právu se striktně rozlišují pojmy „poručenství“ a „opatrovnictví“. V *Código Civil Federal* tento termín značí právě „poručenství“, nikdy ne opatrovnictví.

*Artículo 475. El padre que ejerza la **tutela** de un hijo sujeto a interdicción por incapacidad intelectual, puede nombrarle tutor testamentario si la madre ha fallecido o no puede legalmente ejercer la **tutela**.*

Jedná se o jednoduchý termín složený z jednoho substantiva (S).

Tutela dativa

Slovník RAE tento pojem nevysvětluje. Stejně je tomu i ve Španělsko-českém a česko-španělském slovníku. Jedině Španělsko – český právní a ekonomický slovník uvádí český ekvivalent, a to „opatrovnictví určené soudem“. Databáze IATE tento termín neobsahuje.

Tento překlad se opět, stejně jako u „*tutela legítima*“ i „*tutela*“, neshoduje s výkladem mexického práva, jelikož za „*tutela dativa*“ je považované „poručenství určené soudem“. Opatrovnictví je zcela odlišný způsob péče o dítě.

Artículo 500. A los menores de edad que no estén sujetos a la patria potestad, ni a tutela testamentaria o legítima, aunque no tengan bienes, se les nombrará tutor dativo.

Tutela legítima

Podle slovníku RAE tento pojem označuje poručenství, které je dané pořadníkem uvedeným v zákoně. „*Tutela deferida según el orden indicado en la ley.*“ Španělsko-český a česko-španělský slovník tento termín vůbec neuvádí, a Španělsko – český právnícký a ekonomický slovník ho překládá jako „opatrovnictví ze zákona“. Databáze IATE tento pojem neuvádí.

V *Código Civil Federal* tento termín značí opět jen „poručenství ze zákona“.

Artículo 482. Ha lugar a tutela legítima cuando no hay quien ejerza la patria potestad, ni tutor testamentario.

Tento termín je strukturován jako substantivum + adjektivum (S+ Adj.), a je to opět sousloví.

Tutela testamentaria

Španělsko – český právnícký a ekonomickém slovník tento pojem interpretuje jako „poručenství ustanovené závětí“. Španělsko-český a česko-španělský slovník tento termín opět neuvádí. Vysvětlení ve slovníku RAE je „*tutela deferida en testamento*“, znamenající poručenství dané závětí. V databázi IATE tento termín není.

Výše zmíněný překlad a výklad termínu odpovídá skutečnosti v *Código Civil Federal*. Nicméně jsem dbala na užívání ekvivalentu „poručenství“, nikoli „poručenství“. Ve své práci jsem tedy tento termín překládala jako „poručenství ze závětí“. Zde ukázka příbuzného termínu:

Artículo 470. El ascendiente que sobreviva, de los dos que en cada grado deben ejercer la patria potestad conforme a lo dispuesto en el artículo 414, tiene derecho, aunque fuere menor, de nombrar tutor en su testamento a aquellos sobre quienes la ejerzan, con inclusión del hijo póstumo.

Tento termín je strukturován jako substantivum + adjektivum (S + Adj.), a jedná se o sousloví.

Usufructo (derecho de usufructo)

Španělsko-český právníký a ekonomický slovník tento termín překládá jako „požívací právo“; „výtěžek“ a „výnos“. Španělsko-český a česko-španělský slovník „užívací právo“ a „užívání“. Databáze IATE tento termín neobsahuje. Podle slovníku RAE tento termín znamená: „*derecho real que confiere al usufructuario el derecho a disfrutar los bienes ajenos con la obligación de conservar su forma y sustancia, a no ser que el título de su constitución o la ley autoricen otra cosa*“. V překladu je to věcné právo, které přiznává uživateli nárok užívat cizího majetku s povinností zachovat jeho formu a podstatu, pakliže zákon stanovil jinak.

Zde přikládám ukázkou z *Código Civil Federal*. Nejlépe odpovídá výkladu mexického práva překlad „užívací právo“.

Artículo 438. El derecho de usufructo concedido a las personas que ejercen la patria potestad se extingue...

Jedná se o jednoduchý termín složený z jednoho substantiva (S).

5.3 Dvojjazyčný glosář

V této podkapitole vytvořím dvojjazyčný, španělsko-český, glosář s vybranými termíny z *Código Civil Federal*, které jsem rozebrala v předchozí kapitole. Termíny v glosáři jsou opět seřazeny abecedně, uvedeny ve španělském originále. Glosář je vytvořen formou tabulky, kde přehledně rekapituluji české ekvivalenty španělských termínů ze Španělsko-českého právníckého a ekonomického slovníku, Španělsko-českého a česko-španělského slovníku a databáze IATE. V posledním sloupci uvádím, do jaké míry se význam termínů z *Código Civil Federal* shoduje s českým rodinným právem. Míru shody dělím na nulovou, částečnou a úplnou. Nulová značí, že termín nemá v českém rodinném právu obdobu. Částečná značí, že podobný či stejný termín v českém rodinném právu existuje, nicméně jeho výklad se částečně liší. A konečně shoda úplná značí, že v českém rodinném právu má termín identický význam.

TERMÍN	Španělsko-český právníký a ekonomický slovník	Španělsko-český a česko-španělský slovník	IATE	Shoda
<i>acta de nacimiento</i>	rodný list	-	rodný list	ÚPLNÁ
<i>adopción</i>	adopce, adoptování	přijetí za vlastní, adopce, adoptování	osvojení	ÚPLNÁ
<i>alimentación</i>	výživa, strava, stravování, obživa	výživa, vyživování, živení	-	ÚPLNÁ
<i>concubinato</i>	volné soužití, konkubinát	konkubinát	nemanželský svazek, mimomanželský svazek	ČÁSTEČNÁ
<i>cónyuge</i>	manžel/manželka, pl. Manželé	manžel/manželka, pl. Manželé	choť, manžel/manželka	ÚPLNÁ
<i>curatela</i>	poručenství, opatrovnictví, kuratela	-	opatrovnictví	ČÁSTEČNÁ
<i>emancipación</i>	emancipace, zrovnoprávnění, osamostatnění, osvobození z područí, nabytí způsobilosti k právním úkonům	zrovnoprávnění, osvobození, emancipace	posílení postavení, posílení účasti	ÚPLNÁ
<i>hijo natural</i>	vlastní syn/dítě	nemanželský syn	nemanželské dítě, biologické dítě	ÚPLNÁ
<i>incapacitado</i>	postižený, invalidní, právně nezpůsobilý, osoba fyzicky postižená/nesvéprávná /nepříčetná	-	-	ÚPLNÁ
<i>Juez de lo Familiar</i>	-	-	-	NULOVÁ
<i>parentesco</i>	poměr, vztah, příbuzenství, příbuznost, blízkost, afinita	příbuzenství, příbuznost, příbuzenský vztah	příbuzenský vztah, příbuznost	ÚPLNÁ
<i>patria potestad</i>	rodičovská pravomoc, péče o dítě	otcovská autorita	rodičovská zodpovědnost	ÚPLNÁ

<i>progenitor</i>		rodič, stvořitel, otec, děd	rodič	ÚPLNÁ
<i>pruebas de la filiación</i>	test příbuznosti	-	důkaz rodičovství	ÚPLNÁ
<i>separación de bienes</i>	rozdělení majetku, vypořádání majetku po rozvodu	-	oddělené jmění manželů	ÚPLNÁ
<i>tutela</i>	poručnictví, opatrovnictví, poručenská péče, dohled, dozor	poručnictví, ochrana	poručenství, poručnictví	ÚPLNÁ
<i>tutela dativa</i>	opatrovnictví určené soudem	-	-	ČÁSTEČNÁ
<i>tutela legítima</i>	opatrovnictví ze zákona	-	-	ČÁSTEČNÁ
<i>tutela testamentaria</i>	poručnictví ustanovené závětí	-	-	ČÁSTEČNÁ
<i>usufructo</i>	požívací právo, výtěžek, výnos	užívací právo, užívání	-	ÚPLNÁ

ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce byla španělská odborná terminologie v oblasti rodinného práva v Mexiku. Vytyčila jsem si dva základní cíle. Prvním cílem bylo porovnat a zmapovat legislativu Mexika a České republiky v oblasti rodinného práva, se zaměřením na osvojení a jiné formy péče o dítě, což byla dosud téměř zcela nezdokumentovaná oblast právního systému těchto zemí. Tato část mi sloužila zároveň jako podpůrný materiál k vytvoření praktické části, jádra práce, kde jsem plnila svůj druhý cíl práce, analýzu a rozbor právních termínů z oblasti rodinného práva v Mexiku.

V teoretické části bylo mou snahou vyzdvihnout nejzásadnější rozdíly a podobnosti v právních úpravách rodinného práva mexického a českého. Domnívala jsem se, že legislativy rodinného práva budou značně rozdílné vzhledem k různému historickému vývoji, v případě Mexika většímu důrazu na tradiční hodnoty a význam křesťanství. Při studiu historie a vývoje rodinných práv, se moje domněnka zprvu potvrzovala, jelikož mexické zákony prošly značně energičtějším vývojem, a byly velmi ovlivněny kolonialismem a následně revolucí. Nicméně aktuální podoba rodinného práva v Mexiku se ve většině ohledech s tím českým shoduje. Výrazné rozdílnosti jsem rozebrala v druhé kapitole, a týkaly se například podmínek pro adopci, homoparentality či nahlížení na institut opatrovnictví. Avšak celkové nahlížení a chápání tohoto odvětví rodinného práva se lišilo podstatně méně, než jsem předkládala, a to nejen po teoretické stránce, ale i v terminologii.

U praktické části jsem předpokládala jistou jazykovou asymetrii mezi českou a španělskou terminologií v této oblasti. Vybrala jsem, na základě definice v Novém encyklopedickém slovníku češtiny, španělské termíny, které jsem podrobila jazykovému rozboru. Každý termín jsem definovala a vysvětlila pomocí slovníku Španělské královské akademie. Následně jsem vypsala možné české ekvivalenty ze Španělsko-českého právního a ekonomického slovníku od Jiřího Bryndy a Španělsko-českého a česko-španělského slovníku od Josefa Dubského a Vladimíra Rejzka. Výčet ekvivalentů jsem obohatila i o alternativu z terminologické vícejazyčné databáze Evropské Unie IATE, která obsahuje nejčastější interpretace termínů v dokumentech a legislativě EU. V další části rozboru jsem hodnotila, jak překlady a výklady termínů odpovídají skutečnostem v mexickém *Código Civil Federal*, a odpovědi jsem demonstrovala na ukázce z něj. V poslední části rozboru jsem se zabývala lexikologickou strukturou termínů a jejich původem. Závěrem jsem vytvořila tabulku s dvojjazyčným glosářem, kde jsem přehledně vypsala všechny, slovníky nabízené, překlady.

Poslední sloupec v tabulce hodnotil míru shody termínů z mexického rodinného práva s českým rodinným právem. Míru shody jsem rozdělala na nulovou, částečnou a úplnou.

Pracovala jsem s poměrně úzkým vzorkem mexické terminologie rodinného práva, a to dvaceti termíny. Všechny mé závěry a hodnocení vychází ze zkoumání právě těchto dvaceti termínů.

Začnu hodnocením úspěšnosti překladových slovníků a databáze IATE. Nejvíce relevantních překladů poskytl Španělsko-český právní a ekonomický slovník od Jiřího Bryndy. Tento slovník obsahoval odpovídající český ekvivalent v šestnácti případech z dvaceti, což značí 80% úspěšnost. Překlady z terminologické databáze IATE byly relevantní v 60 % případů. Nejmenší úspěšnost jsem zaznamenala u Španělsko-českého a česko-španělského slovníku od Josefa Dubského a Vladimíra Rejzka, a to pouze 50%. Tuto skutečnost přisuzuji stáří slovníku, který vznikl už v 70. letech minulého století. Nejužitečnější jazykový zdroj pro mou práci byl jednoznačně slovník Španělské královské akademie, který obsahoval jasné a přesné vysvětlení osmnácti termínů z dvaceti, a jejich výklad se vždy shodoval s chápáním mexického rodinného práva.

Další aspekt, který budu vyhodnocovat, je lexikologická struktura a původ termínů. Vycházela jsem z tvrzení Ivana Masára³⁵, že 77 % odborných termínů jsou tvořeny jako sousloví, a výsledky mé lexikologické analýzy jsou následující. Devět termínů, 45 %, vzniklo jako sousloví dvou či více slov. V jedenácti případech, 55 %, se jednalo o jednoduchý, jednoslovný termín (graf níže). Tyto skutečnosti naprosto vyvracejí výchozí tvrzení, přesto však takový výsledek nepřisuzuji nepravdivosti výroku, nýbrž početně nedostačujícímu vzorku odborné terminologie.

Co se týče lexikologického původu jednoduchých termínů, kterých bylo jedenáct, se nejčastěji jednalo o samostatné substantivum, a pouze v jednom případě byl utvořen samostatným adjektivem. U odborných sousloví, které tvořily zbytek vzorku, se čtyřikrát vyskytla kombinace substantiva a adjektiva, čtyřikrát kombinace dvou substantiv spojených předložkou, případně doplněných o určitý člen, a v jednom případě bylo tvořeno dvěma substantivy. Z těchto výsledků není možné hodnotit jisté závěry, opět z důvodu příliš malého vzorku odborné terminologie.

---

³⁵ MASÁR, I. *Ako pomenívame v slovenčine. Kapitoly z terminologickej teórie a praxe*. 1. vydání. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, 2000.

Graf 1 Lexikologická struktura termínů

Zdroj: vlastní

Na závěr vyhodnotím míru shody terminologie mexického a českého rodinného práva, kterou jsem zaznamenávala do tabulky dvojjazyčného glosáře označením úplná, částečná či nulová ekvivalence. Stejně jako v teoretické části mé práce, kde jsem zkoumala rozdílnosti mexické a české legislativy rodinného práva, jsem i zde očekávala notnou asymetrii v terminologii. Ze vzorku dvaceti termínů jich celých čtrnáct mělo úplně shodný význam s českým právem. V pěti případech jsem usoudila, že shoda je pouze částečná, to znamená, že termín v českém právním systému sice existuje, ale jeho chápání je odlišné. Pouze v jednom případě se jednalo o shodu nulovou, termín nemající v českém právním systému obdobu. Úplně shodným termínům tedy připadá celých 70 %, což je překvapivě vysoké číslo.

RESUMÉ

La interconexión de la lengua española, la ley, la historia y los eventos socioculturales me han motivado a seleccionar una tesis sobre terminología técnica en la lengua española dentro del derecho familiar en México. La cultura y el desarrollo histórico, a pesar de la persistente globalización, tienen un impacto decisivo en la diferente comprensión de las relaciones familiares y estas diferencias también se pueden ver en México y la República Checa.

Las normativas de la ley de familia también están influenciadas por los valores sociales de los países individuales y por esta razón se basan de manera diferente en la ley. Este trabajo se enfoca concretamente en la adopción y otras formas de cuidado infantil, que fue el área del sistema legal de estos países hasta ahora indocumentada.

El objetivo de esta tesis fue comparar la terminología legal de este campo y analizar las diferencias en las interpretaciones checas de los diccionarios legales y económicos. El segundo objetivo fue analizar las regulaciones legales de la adopción y otras formas de cuidado infantil en México y la República Checa.

La parte teórica, que sirve como material de apoyo para la parte práctica, contiene objeto, fuentes, principios y desarrollo histórico del derecho familiar de México y la República Checa. Más tarde, se centra en la adopción y otras formas de cuidado infantil, donde se destacan las diferencias más fundamentales entre las legislaciones de los dos países afectados. Algunas de las fuentes utilizadas fueron las leyes de ambos países y la literatura especializada en este tema. El principal objetivo fue confirmar la hipótesis de que estas regulaciones legales difieren, debido a diferencias en el desarrollo. Sin embargo, el estudio de los documentos mencionados refutó mi creencia, ya que los textos actuales de las leyes en el derecho familiar son muy similares.

En la parte práctica se realizó un análisis lingüístico y traducción de los términos del Código Civil Federal, que fueron seleccionados durante el análisis de la teoría legal. Al mismo tiempo, esta parte práctica incluye características del lenguaje legal, teoría de la traducción de términos, comparación de instituciones mexicanas y checas y glosario bilingüe.

En este trabajo se hizo uso de una muestra relativamente estrecha de la terminología mexicana, concretamente con veinte términos: *acta de nacimiento, adopción, alimentación, concubinato, cónyuge, curatela, emancipación, hijo natural, incapacitado, Juez de lo Familiar,*

parentesco, patria potestad, progenitor, pruebas de filiación, separación de bienes, tutela, tutela dativa, tutela legítima, tutela testamentaria, usufructo.

El análisis lingüístico contiene definiciones de términos según la Real Academia Española, estructura y origen lexicológico, y posibles interpretaciones checas de la base de datos terminológico IATE, Diccionario jurídico-económico español-checo (Španělsko-český právnícký a ekonomický slovník) de Jiří Brynda y Vocabulario español-checo y checo-español (Španělsko-český a česko-španělský slovník) de Josef Dubský y Vladimír Rejzek. También se evaluó cómo las traducciones e interpretaciones de los términos corresponden a los hechos en el Código Civil Federal de México y se respondieron en una muestra de ello.

El diccionario de Jiří Brynda brindó las interpretaciones más adecuadas con un 80% de éxito. Por el contrario, el vocabulario menos exitoso fue el de Josef Dubský y Vladimír Rejzek, aportando sólo el 50%. En cuanto a la estructura lexicológica, el 45% de los términos fueron frases y el 55% fueron términos simples.

El grado de equivalencia de la terminología mexicana y checa ha sido registrado en el glosario bilingüe con equivalencia completa, parcial o cero. En el presente análisis 14 términos tenían un significado completamente idéntico con la ley checa, 5 términos coincidieron parcialmente y solo 1 no presentó equivalencia.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Právní dokumenty:

zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavních zákonů

zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, ve znění ústavních zákonů

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník

Código Civil Federal. Dostupné také na www:

http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/2_190118.pdf (20.3.2018).

Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos. Dostupné také na www:

http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/1_150917.pdf (20.3.2018).

ČESKO. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné z www:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115#p13-2> (cit. 1.2.2018).

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 7/15.

Dostupné z www:

https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2016/Pl._US_7_15_vcetne_disentu_na_web.pdf (cit. 5.2.2018).

Tištěné zdroje:

BAQUEIRO ROJAS, Edgard a BUENROSTRO BÁEZ, Rosalía. *Derecho de Familia*. México: Editorial Oxford, 2005.

HRUŠÁKOVÁ, Milana a KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: MU, 2006.

JANKŮ, Martin a kol. *Základy práva pro posluchače právnických fakult*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2006.

KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003.

MASÁR, Ivan. *Ako pomenúvame v slovenčine. Kapitoly z terminologickej teórie a praxe*. 1. vydání. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, 2000.

PLECITÝ, Vladimír. *Základy rodinného práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009.

PLECITÝ, Vladimír. *Rukovět rodinného práva*. 1. vydání, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014.

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. 2. doplněné vydání. Praha: Linde, 2003.

VOJÁČEK, Ladislav a kol. *Vývoj soukromého práva na území českých zemí*, I. díl. Brno: Masarykova univerzita, 2012.

WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012.

Slovníky:

BRYNDA, Jiří. *Španělsko-český právníký a ekonomický slovník*, Praha: Linde, 2007.

DUBSKÝ, Josef. *Španělsko-český slovník*, Praha: SPN, 1963.

On-line slovník Španělské královské akademie, dostupný na www.rae.es.

On-line terminologický slovník Interactive terminology for Europe, dostupný na <http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do?method=load>

Internetové zdroje:

About IATE. Dostupné z [www](http://www.iate.europa.eu/about_IATE.html): http://iate.europa.eu/about_IATE.html (cit. 22.3. 2018).

AGREN, David. *Mexican States Ordered to Honor Gay Marriages*. New York Times, 2010. Dostupné z [www](http://www.nytimes.com/2010/08/11/world/americas/11mexico.html?_r=2&):

http://www.nytimes.com/2010/08/11/world/americas/11mexico.html?_r=2& (cit. 1.2.2018).

ARROM, Silvia. *Changes in Mexican family law in the nineteenth century: The Civil Codes of 1870 and 1884*. Stanford University: Journal of Family History, 2016.

Dostupné z [www](http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/036319908501000308?journalCode=jfha):

<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/036319908501000308?journalCode=jfha> (cit. 1.3.2018).

BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *TERMINOLOGIE*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy. Nový encyklopedický slovník češtiny*. První vydání.

Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné na

www: <https://www.czechency.org/slovník/TERMINOLOGIE> (cit. 11. 3. 2018).

BUBLEOVÁ, Věduna, VÁVROVÁ, Alena, VYSKOČIL, Filip a POKORNÁ, Pavla. *Základní informace o osvojení (adopci)*. 3 doplněné vydání. Praha: Středisko náhradní

rodinné péče, spolek, 2014. Dostupné z www:

http://www.pestounskapece.cz/file_prirucky-a-publikace/SNRP/zakladni_info_o_osvojeni%28adopci%29.pdf (cit. 1.3.2018).

CRUZ, Barney. *La codificación en México: 1821-1917: Una aproximación*. México: UNAM, 2004. Dostupné z www:

<https://archivos.juridicas.unam.mx/www/bjv/libros/7/3082/3.pdf> (cit. 18.3.2018).

GARCÍA SEPÚLVEDA, A. a NORIEGA DÍAZ, H. *Family law in Mexico: overview*.

Mexiko, 2014. Dostupné z www: <http://us.practicallaw.com/2-567-2525> (cit. 1.1.2018).

MARTINCOVÁ, Olga a BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *TERMÍN*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*.

První vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné na

www: <https://www.czechency.org/slovník/TERMÍN> (cit. 11. 3. 2018).

Radio Zócalo Noticias. *Aprueba SCJN derecho a la vida familiar para parejas LGBTI*.

Mexico, 2017. Dostupné z www: <http://www.radiozocalo.com.mx/aprueba-scjn-derecho-a-la-vida-familiar-para-parejas-lgbti/> (cit. 1.2.2018).

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
EU	Evropská unie
IATE	Inter-Active Terminology for Europe
RAE	Real Academia Española
Adj.	Adjetivum (přídavné jméno)
S	Substantivum